(ماسيس) غزته‌سى اداره‌خانه‌سنه

Նամակ կամ որ և իցէ գրութիւն պէտք է ուղղել Զ. Խմբագրութիւն

ՄԱՍԻՍ ՕՐԱԳՐՈՅ

Կ. ՊՈԼԻՍ ՂԱԼԱԹԻԱ, Համալի Բաշը խան Օսմ. նախկին Փանքայի փողոց, Թիւ 2

Direction du Journal "MASSIS„
Galata, CONSTANTINOPLE

Les annonces sont reçues aux Bureaux du journal

ՄԱՍԻՍ

ԼՐԱԳԻՐ

10 ՓԱՐԱ — ԱԶԳԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ — 10 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան ղրշ. 75
» Վեցամսեայ » 40
Գաւառներու Տարեկան » 100
» Վեցամսեայ » 50
» Եռամսեայ » 25
Օտար երկիրներ Տարեկան ֆրանք ...
Ռուսիոյ Տարեկան րուբլի 10

Դրամի փոխարէն ... 115 ղրուշի ... 100 ղրուշի հաշուով:

ԻԶՄԻՐՑԻՆ ԵՒ ԻՐ ԴՊՐՈՑՆԵՐԸ

Իզմիրէն մեզի հասած այն լուրը (*) թէ «Թաղ. ժողովը որոշեց երկու վաղեմի ուսուցիչներ 15 մեճիտ ամսականով հանգստեան կանչել» նորէն երեւան կը հանէ առաջադէմ և մաածող Իզմիրցին. Իզմիրի Թաղ. ժողովին այս որոշումը ոչ միայն մեր հանրային համակրելի աշխատաւորներուն — ուսուցիչներուն — սփոփանք մըն է, ոչ միայն կազդուրիչ օրինակ մըն է Պոլսեցիներուն ալ, որոնք շատ քիչ անգամ հաստատամիտ ուղղութիւն մը կը բռնեն այս տեսակ հանրային բարեգործական նպատակներու մէջ, այլ հանճարեղ կարգադրութիւն մըն է, որու շնորհիւ կը մաքրուին դպրոցները անկարող պաշտօնեաներէ, դպրոցական կարգապահութիւնը փափաքուած ուղղութեանը մէջ կը մտնէ և կարգ մը հոսէ խնդրէ վէճեր կը փակուին. Ուրիշ անգամ բացատրած ենք թէ ուսուցիչներուն այսպէս հանգստեան թոշակ կապելը ինչ բարոյական մղում կուտայ այդ տաժանելի ասպարէզէն եղողներուն. 40-45 տարի վարժապետութիւն ընելը, եթէ շատ մը հին (բառին մանրամասն իմաստովը) բարեմիտ արհեստաւոր վարժապետներու համար կեանքի անդիտակից շրջան մը բոլորել էր, այսօրուան երիտասարդ ուսուցիչներէն շատերուն համար ալ փառասիրութեան մը և օգտակար ըլլալու ներքին գիտակցութեան գոհացում մըն է.

Անշուշտ ուսուցչի մը համար իր ծերութեան օրերուն պզտիկ ապահով եկամուտ մը ունենալը կազդուրիչ է և իրեն ուժ մը կուտայ իր երկարատեւ ասպարէզին մէջ. Իզմիրէն եկած օրինակը կը ցուցնէ թէ մեր ժողովուրդը բոլորովին անընդունակ չէ իր զաւակներու դաստիարակութեանը աշխատողներուն քիչ մը հոգ տանելու, միայն թէ պաշտօնական մարմնէ մը այսպէս հանգստեան թոշակի արժանանալը մեզի աւելի հաստատուն գրաւական մը կրնայ ըլլալ՝ թէ մեր առաջարկած «փոխադարձ օգնութեան սնտուկը» կրնայ ժողովուրդի ջերմ համակրութիւնը վայելել մի օր. Իզմիրի Թաղ. ժողովի այս որոշումը ինչպէս ըսինք, կը փակէ կարգ մը վէճեր ալ, որ դպրոցական կարգապահութիւնը կը խանգարէին թէ հոն, թէ ամէն տեղ. Որովհետեւ դպրոցներու նոր տեսուչները, իրենց ուղղութիւնը քալեցնելու համար, գրեթէ միշտ հարկ կը տեսնեն այդ հին վարժապետները ճամբու դնել. ասոնք ալ իրենց բարեկամներովը, համակրողներովը կուսակցութիւն մը կը կազմեն և ասկէ կը ծընին դպրոցական վէճեր. Իզմիրի վարժարանները հարկաւ այս վէճերէն աղատ չեն մնացած ու դպրոցական տեսչութիւնը կամ ուսումն. խորհուրդը անշուշտ այս տեսակէտով միշտ դըժուարութիւններ ունեցած է հարթելու. Մինչդեռ Թաղ. ժողովի այս որոշումը արդար գոհացում մը կուտայ մէկ կողմէ այդ յոգնած աշխատողներուն, միւս կողմէ միջոց կ'ընձեռէ դպրոցներու տեսչութեան, աւելի երիտասարդ ու թարմ միտքեր գործածել Իզմիրի նոր սերունդի դաստիարակութեան համար.

Մեր ջերմագին շնորհաւորութիւնները Իզմիրցիներու մտածելու այս գեղեցիկ կէտին վրայ ընդհանրապէս և Թաղ. ժողովին մասնաւորապէս. Ուրիշ խնդիր մըն ալ որ վերջերս ծնաւ Իզմիրի դպրոցներու շուրջ, նորէն գրաւեց մեր ուշադրութիւնը, բայց տեսանք որ Իզմիրցին տրամաբանական ուղիղ դատողութեամբ մը դուրս ելաւ այդ դըժուարութենէն ալ. Կ'ուզենք ակնարկել դպրոցներու տեսչութիւնը բաժնելու խնդիրը, ուր սկզբունքը յաղթեց անձնական բարեացակամութեան.

Այս ընթացքով մենք կը յուսանք որ դպրոցներու տեսուչ Սարգեան էֆ. իր շուրջը ունենալով աշխատասէր ու իրենց գործին տէր ուսուցիչներ, պիտի կրնայ գոհացում տալ Իզմիրի ընտրողաց ու դժգոհ հասարակութեան, որ իրաւունք ունի միշտ օգտակարը, ուղիղը ու լաւագոյնը փնտռելու. Գ. Ա.

(*) Ուրբաթ օրուան Մասիսի մէջ.

ՎԱՐԴԱՊԵՏԻՆ ԹՈՌՆԵՐԸ

(Պատառոյթն Քարտէր)

Ա.

Այն տարին ուխտաւորներու մեծ բազմութիւն մը եկած էր Մշոյ Ս. Յովհաննու վանքը. Մշոյ դաշտեցի, Խուլբեցի, Խիանցի, Սասունցի, Ներքին դաշտեցի (Տիարպէքիր) հարիւրաւոր ընտանիքներ իրենց գոյնզգոյն տարազը կը պարզէին վանքի բակին մէջ մատաղներու կաթսաներուն քով, կամ դուրսը պարիսպներուն տակ, կաղնի, չոճի, կաղմխի հսկայ ծառերու ներքեւ. Աստուածածնի շաբթուն էր ու յուսնկայ էին գիշերները. Հովերու շշնկոցը, ամենապաղ աղբիւրներու կարկաջումը, մօտակայ անտառին մթագին ստուերները, ուխտաւորներուն մէջ կ'արթնցնէին պարի, գգուանքի, հաճոյքի և կրօնական ջերմեռանդութեան զգայութիւնները, իրենց բոլոր երանգներովը.

Հոս, դալարաւոր չոճիի մը ներքեւ Սլիվանցի ուխտաւորները պար մը բոլորած են, հոն Խիանցի Արօսներ ([1]) եռանդուն Պոհըճիւ([2]) մը կը ցատկեն, ուրիշ տեղ մը Մշոյ դաշտեցի մեռաքսէ գոյնզգոյն թաշկինակներով զարդարուած աղջիկներ ու նոր հարսեր, ծանր շորոր մը կը դառնան. Ամէն տեղ կենդանութիւն. ոգեւորութիւնը կարծես կ'անցնի կաղմխիներու անսահման անտառին, որ պարերու թրթռուն երգերը կը փոխադրէ հեռու, վանքի սեւ լեռներուն ստորոտը տարածուած խաղաղիկ գիւղերու մէջ.

Յանկարծ Մշոյ դաշտեցիներու խումբէն մաս մը բաժնուեցաւ ու գնաց խառնուելու Սլիվանցիներու պարին. ասոնք սիրով ընդունեցին իրենց հիւրերը. զանոնք իրենց մէջ բաժնեցին ու սկսան պարերգը.

Սլիվանցիները պատիւ մը ընելու համար իրենց հիւրերուն, պնդեցին որ նախ անոնք երգեն. դաշտեցիները, երիտասարդ ու աղջիկ սկսան հետեւեալ պարերգը, զոր իրենցմէ մէկը, Աստուր, նախորդ տարին Ս. Կարապետի վանքին մէջ սորված էր Բղեցիներէն.

Ծառները ծաղկեր է, թափեր շուշէը[1]
Ո՞ւր է իմ երէկի սիրած կէտէնը
Կ'հնէ եկաւ գարնայ երկան օրերը,
Առնիմ սիրած եարս ելլամ լեռները.
Լեռները, լեռները, պաղ պաղ ջրերը,
Բաղեմ վարդ, մանիշակ, ըլնամ բեռները.
Տուն եկո, տուն եկո՛, իմ եար տուն
եկո[3]

Արմաղան[2] պէտքը չէ, հոգի'դ ա՛ռ եկո՛.
Նը գիմացի պաղշան մէրը կ'ըլմանի,
Մէջի պըտըտողը եարս կ'ըլմանի.
Եա՛ր կայնի՛ր, եար կայնի՛ր, իգամ քեզ
հանիմ.
Թեւս մանեմ[3] շլինգ[4] հէրուէրօ հանիմ.

Պարողները յոգնեցան, քաշուեցան և նորեր յաջորդեցին անոնց. Զոյգ մը այդ պարողներէն մեկնեցաւ վանքին ետեւի կողմը ու թուխերու խիտ պատրաստի մ. մէջ աներեւութացաւ. Մինակ երկու ժամ յետոյ էր որ դաշտեցիները երբ մեկնիլ ուզեցին, տեսան որ իրենցմէ երիտասարդ մը Աստուր պակաս է.

—Աստո՛ւր, Աստո՛ւր. Կէս գիշերուան խաղաղ լռութեան մէջ վանքին պատերը կը կրկնեն. Աստո՛ւր, Աստո՛ւր.

Թուփերու խիտ սուրակին մէջէն առեւծի մը պէս դուրս ցատկեց չէկ երկար մազերով, խամաչոււ երիտասարդ մը ու քանի մը ոստիւնով հասաւ. Ընկերները դրկաբաց ընդունեցին զինքը ու մեկնեցան. Քիչ մը յետոյ սուրակին այն կողմէն, յամր ու դողի քայլերով աղջիկ մը սկսաւ գալ. Իր սպիտակ չապկի կարմիր ծաղկենկար ջալայիքները ([1]) վզին ետեւ անցած, կուր ու լուսնի շողերուն պէս շիկակարմիր դաստակներ մը երեւան կը հանէին. Ծոցը դեռ նոր պարզանալու ճամբուն մէջ մտած, դուրս կը նետէր երկու գգուելի ուռոյցներ որ կարծես գիտողի աչքերուն կը ժպտէին, գեղին մետաքսէ սրտանոցին ներքեւէն. Իր սեւ խոշոր աչքերը, երջանկութեան և երկիւղի սարսուռ ազդեցութեան մը տակ կը խաղային աջ ու ձախ. Նազօն կը մօտենար.

Բ.

Ա... վարդապետը Ս. Յովհաննու վանքին յայտնի նուիրակն էր. Վանքին բոլոր թեմերը կը ճանչնային զինքը ու կարելի է ըսել թէ կը համակրէին իրեն իր հեզահամբոյր ու կատակող բնաւորութեանը համար. Իր սենեակը զանգակատան գիմացի շարքին վրայ էր և պատուհաններէն կրնար դիտել ուխտաւորներու բազմութիւնը. Շաբաթ առաւօտ դաշտեցի տարիքոտ բայց գեղանի կին մը վարդապետին սենեակը մտաւ.—Աստուծոյ սիրուն Հ. սուրբ բան մ'ըրէ, աս տղան ինքզինքը կ'ուտէ.— Ի՞նչ կայ Լուսիկս. խէ՛ր եղնի. հարցուց Հ. սուրբը ժպտելով.— Տօ՛. աս մեր Աստուրը, աղջըկան մը վրայ է ծռի ([2]).— Հը՛. հը՛. հը՛ խնդաց վարդապետը. հէյ ... քիրդալի ... կարիճ կ'եղնի.

Հայր սուրբը ուզելով ճանչնալ իր թոռ Աստուրին սիրած աղջիկը, պտոյտ մը ըրաւ լեռնցի ուխտաւորներու մէջ. Երբ Սլիվանցիներու խումբէն կ'անցնէր, ծառի ճիւղերէ և թուփերէ շինուած տաղաւարի մը առջեւ կեցաւ. Սիրուն ու կայտառ աղջիկ մը եկաւ իր ձեռքը պագաւ. Վարդապետը նշմարեց որ աղջկան աչքերուն մէջ կարմրութիւն մը կայ. սովորաբար զուարթ ու պայծառ Նազօն չէ. —Ի՞նչ ունիս, Նազուկս, խօ հիւանդ չես. Աղջկան մայրը վազեց անմիջապէս ու Հ. սուրբը մէկ կողմ քաշելով ականջին բան մը փսփսաց տեսակ մը երկիւղախառն արտայայտութեամբ. Հ. սուրբը անմիջապէս լուրջ ու նոյն իսկ քիչ մը խիստ կերպարանք առաւ.— Չէ՛, էսպէս բան չեղնիր, ես ձեզի յետոյ կը խօսիմ. ըսելով հեռացաւ.

* *

Ի՞նչ անցեր դարձեր էր.... Զորս օր յետոյ Հ. սուրբը առաւօտ կանուխ ելեր մօրուքը կը սանտրէր ու կը խորհէր մտահոգ. Իր անցեալ կեանքին ամենէն յուզիչ պատկերները մէկիկ մէկիկ իր յիշողութեանը մէջէն կը քաշէր երեւան կը հանէր. Մշոյ դաշտի Զ... գիւղին մէջ թոռ մը ունէր ինչպէս նաեւ Սլիվանի Մ... գիւղին մէջ. Այս երկու գաւառները օրերով իրարմէ հեռու էին բայց երկու գիւղացիներն ալ աչքափը գիտէին որ Աստուրը վարդապետին թոռը կը կոչուի, ինչպէս նաեւ Նազօն. Ամէնքն ալ բարեմտութեամբ հաւատացած էին թէ առենով վարդապետին պաշտպանած աղջիկները անոր որբ մնացած զաւակներն էին, զոր յետոյ ամուսնացուցած էր, մէկը Սլիվանի միւսը Մշոյ դաշտի մէջ. Հ. սուրբը իր վրայ աշխատած էր, երկու կողմերն ալ առանձին առանձին և իրարմէ զատ պահել և իրամէ պաղեցնել. իր բոլոր ջանքերը ու ձեռք առած արգելիչ միջոցները փշրուեցան Աստուրի սա պատասխանին առջեւ թէ «աղջիկը պիտի փախցընեմ»:

Զարհուրելի առաւօտ է ու ինչպէս ըսի Հ. սուրբը մտածկոտ իր մօրուքը կը սանտրէր. Յանկարծ լուսաւոր գաղափար մը ծագեցաւ միտքին մէջ ու չքնաղ գիւտ մը ընողի պէս դէմքը զուարթացաւ.

Նոյն երեկոյ և հետեւեալ առաւօտ ուխտաւորները սկսան մեկնիլ. Դաշտեցի ու Սլիվանցի երկու ընտանիք իրենց տեղէն չխախտեցան. Կէսօրը գրեթէ կոտրած էր և վանքը բոլորովին պարպուած, երբ հարսնեւորներ մտան եկեղեցին դաւիթը. Հայր սուրբը որ պատրաստ էր՝ մէկ հատիկ տիրացուի, իր փոքրաւորին հետ, անմիջապէս պսակի արարողութիւն մը սկսաւ ու լմննալէ յետոյ աւելցուց ծիծաղով.«Դո՛ւ ալ վարդապետի թոռ, դո՛ւ ալ, երկուքդ ալ իմ զաւակներն էք, Աստուած օրհնէ ձեզի ու բազմացնէ ձեր սերունդը»:

Խնամի ընտանիքները անմիջապէս դուրս ելան. պէտք էր շտապել, ընկերներու հասնիլ. Լացով ու ծիծաղով Սլիվանցիները բաժնուեցան իրենց սիրական Նազոյէն. Իսկ վարդապետը երբ վանքը կը դառնար քթին տակէն կը ժպտէր խորհելով թէ ինչպէս երկու քիրդալի ... երը առանց իրենց պապը (հայր) ճանչնալու իրարու հետ պը սակուեցան....

Վանքին պարիսպը իջած առեններ, նոր հարս ու փեսան յաճախ իրենց ճամբան կը փոխէին, և թանձր սուրակներու մէջ թեւ թեւի մտած կը խօսակցէին. Յանկարծ Աստուր հարցուց.—Գիտե՞ս Նազուկս. Ա... Հ. Սուրբը կամ պապն է, ինծի քիրդալի ... կ'ըսեն.

—Ի՞նչ կ'ըսես աւելցուց նոր հարսը զարմանքով. աշխարհ գիտէ որ Ա... Հ... սուրբը իմ պապն է....

Նոր հարս ու փեսան ապշութեամբ իրարու երես նայեցան... ՆՈՒՐՀԱՆ

([2]).—Տեսակ մը դաւառական աշխոյժ պար.

([1]).—Արօս, արաբերէն հարս կը նշանակէ. այդ տեղերու բնակիչները իրենց մանկամարդ կիներուն արօս կ'ըսեն. (չըփոթելու չէ Արօսեան անուան կրճատումին հետ).

([1] աչնան չորցած տերեւ. [2]) արմաղան պարսկերէն կընըշ ընծայ. [3]) փաթթուիմ, նետեմ. [4]) վզիդ. [5]) հաւրէն. կարօտ.

([1]) Ջալայիք կ'ըսուի չապկի թեւերու երկնցած մասին, որուն ծայրերը իրարու կապելով, այդ լեռնաբնակ կիները, վզին ետեւը կ'անցնեն, որով ձեռքերնին մինչեւ արմուկը մերկ կը մնայ.

([2]) Սիրահարած է.

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԱՐԵՒԵԼԱԳԷՏՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎ. — Այս միջոցին Բարիզի մէջ գումարուած են կը նէ Արեւելագէտներու Համաժողովը. Աշխատութեանց բաժանումները եղած են. անցեալ օրուան նստին մէջ Հնդկա-Չինի եւ Մալէզիոյ բաժնին նախագահը Մ. Այմոնիէ, Բարիզի գաղթային Դպրոցին տնօրէնը, խիստ հետաքրքրաշարժ տեղեկագիր մը կարդաց հին Քամպոճի խորհրդաւոր անցեալին, անոր արձանագրութեանց առաջին թուականներուն վրայ. Միեւնոյն բաժնին մէջ Մ. Մաւնիպուն ռոմ մանրամասնութիւններ տուաւ մալէզ երգերուն վրայ, թագաւորական, ժողովրդային, սիրոյ, մարախտներու կամ տօնական երգեր. Լեզուաբանական բաժնին մէջ, Մ. Միշէլ Պրէալ փարձառական ձայնականութեան վրայ խօսեցաւ. Չինաստանի եւ Ճապոնի բաժնին մէջ Մ. Հանրի Քորտիէ, գանազան արձանագրութեանց նմոյշներ մէջ բերաւ. Մահմետական լեզուաց եւ հնախօսութեան բաժնին մէջ Մ. Շէֆէր հետազօտ մը կարդաց, որով Կոստանդին Կոստանդնուպոլսոյ մեծ դուքսը ցաւ կը յայտնէ Համաժողովին աշխատութեանց ներկայ գտնուած չըլլալուն համար. Եգիպտոսի եւ ափրիկեան լեզուաց բաժնին մէջ Մ. Էրման ժողովին հաղորդեց «եգիպտական բառերու գանձարան» անուն գրքի մը ծրագիրը որ կը հրատարակուի Գերման կառավարութեան ծախքով:

«Այս գործը, ըսաւ, պիտի պարունակէ կարելի եղածին չափ բոլոր այն բառերը՝ որ կը բովանդակուին քրմական գրերով գծուած գրքերուն մէջ. Այս կարեւոր աշխատութիւնը առանձնաց յանձնուած պիտի ըլլայ Պէրլինի, Կէօթթինկի, Լայպցիկի եւ Մունիխի Ակադեմիաներուն. Մ. Էրման կը յուսայ թէ վերջնական խմբագրութիւնը պիտի սկսի 1908ին. Տպագրութիւնը պիտի տեւէ մինչեւ 1913:» Մ. Էրման կը վերջացնէ իր բոլոր պաշտօնակիցներուն օգնութիւնը խնդրելով եգիպտաբանութեան համար կարեւոր եղող այս գործը գլուխ հանելու համար:

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ. — Անգլիական օրագրերուն մեծամասնութիւնը հետզհետէ թշնամական ընթացք մը կը ցուցնէ Գերմանիոյ դէմ. Վիլհէլմ Բ. ի վերջին բաժակաճառերուն վրայ խօսելով իսկ մի անախորժ բաներ կը գրուցեն Գերմանիոյ նկատմամբ, եւ նոյն իսկ շատ կծու դիտողութիւններ կընեն այն բարեկամութեանց համար զոր Վիլհէլմ Բ. ուղղեց բրիտանական բանակին նախկին հրամանատար Բիսմարքի գլխին. Սէնթ Ճէյմս Կազէթի հետեւեալ յօդուածը կրնայ այս մեր բանին մէկ գաղափարը տալ:

«Հոհէնձոլլէրնեանք խրատուեն անծին քիչ ըլլալու այն ծառայութիւնները՝ զոր անգլիական բանակը տուաւ իրենց գերդաստանին եւ անոնց գաւառին. Եթէ մեր բանակները եւ մեր ոսկին չըլլային, Մեծն Ֆրեդերիք փոշի կը դառնար Աւստրիոյ, Ֆրանսայի եւ Ռուսիոյ առջեւ. Մեր ճնշումը զինուորական զօրաւոր պետութիւն մ'եղաւ Պրուսիա. Նաբոլէոնի ժամանակ դարձեալ մենք էինք որ փրկեցինք այդ թագաւորութիւնը. Ուրեմն կը վայլէր որ Գերմանիոյ կայսրը յարգանք մը ընէր մեզի:»Գերման ժամուլը գիտողութիւն կընէ թէ քաղաքավարութեան ատրօրինակ կերպեր են ասոնք:

—Գերման մամուլը գիտողութիւն կընէ թէ Կոլլէսի իշխանը այս տարի իր սովորական այցելութիւնը տուած չէ Համպուրկ. Այլ Մարիէնպատ գնաց՝ Համպուրկ պտտելու փոխանակ հիւանդանոցներուն չհանդիպելու համար, եւ ասկէ քանի մը օր առաջ Բարինհամ մեկնեցաւ ներկայ ըլլալու համար Կոլլէսի իշխանուհւոյն մօր Տանիմարքայի Լուիզա թագուհւոյն ծննդեան 80րդ տարեդարձին:

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ. — Բրեստի մէջ Ֆրանքօ-Ռուս մեծ աչուք հանդէս մը կատարուեցաւ իրիկ. ֆլոտայի Հանրապետութեան Նախագահին Ռուսիա բրած այցելութեան. Ստոր բազմութիւն մը մասնակցեցաւ եւ ջերմագին յարգանքներ բրաւ Ֆրանսայի հիւպատոս Մ. Պէլլիսէն ալ Պէ-նուաքի.

ԱՆԳԼ. ՀՆԴԿԱՍՏԱՆ. — Սահմանագլխէն նոր լուրեր չկան. Միայն թէ Աֆրիտիստանի էմիրին զօրքերը ցրուեցին ապստամբներու հրոսակները. Այս կերպով Սամանայի մէջ Աֆղան վեհապետին անկեղծութեան վրայ հաւատք կարծուած է. — Պաշտօնական տեղեկագիրները կը հաստատեն թէ Բոմպայի քաղաքին մէջ, որ 11,000 բնակիչ ունի, ամէն օր գրեթէ քաղերայի 150 դէպքեր կը պատահին.

ՃԱՊՈՆ. — Ճապոնի ծովային գործոց նախարարը Գերմանիոյ ապսպրեց մէկ մեծ ու

ութ փոքր Թորփիլանաւեր։ Մեծը 46 մէթր երկայնութիւն պիտի ունենայ, եւ 28 մղոնի արագութիւն։ Ութ փոքր Թորփիլանաւերը 39 մէթր երկայնութիւն եւ 25 մղոն արագութիւն պիտի ունենան։ Ամէնքն ալ պիտի զինուին արագաձգական թնդանօթներով։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ. — Գերման ռազմափորձերուն գաղափարը հետեւեալն էր. թշնամի բանակ մը Քոպլէնձի մօտէն Հռենոսին միւս կողմը անցաւ, Վէրրայի եւ վերին Վէսէրի վրայ Թուրինկի անտառին մէջ համախմբուած ուրիշ բանակ մը թշնամիին դէմ քալեց։ Հանաւ քաղաքը գրաւող Պավիէրացիք եւ մրուեցան բրուսիական 22 րդ զօրաբանակէն՝ որ թշնամին կը ձեւացնէր։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ԻՏԱԼԻԱ. — Կ'ըսուի թէ Իտալիոյ արտաքին գործոց նախարար Մ. Վիսքոնթի-Վէնոսթա Համպուրկի մէջ երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ Գերմանիոյ արտաքին գործոց նախարար Մ. տը Պիւլոյի հետ։ Մարքիզը մանաւորապէս շեշտեց երրեակ նիզակակցութեան դաշնագրին մէջ նոր պայման մը աւելցնելու հարկին վրայ։ Իտալացի նախարարը գիւրաւ համոզեց Գերման արտաքին գործոց նախարարը, որ խոստացաւ պէտք եղածը այս մասին խմացնել Գերմանիոյ եւ Աւստրիոյ կայսրերուն։ Կ'ըսուի նաեւ թէ այս անգամ Իտալիոյ թագաւորին այցելութիւնը լոկ անձնական քաղաքավարութիւն մ'է, եւ ոչ ուրիշ բան։ Արդէն այդ այցելութեան հակառակ է իտալական նախարարութիւնը, գոնէ Ֆրանսայի թերթերուն կարծիքին համեմատ։

ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐ. — Մաք կոչուած մէկը մեծ յուզում առաջ բերած է Նիւ-Եորքի մէջ, ամենածանր ամբաստանութիւններ բրած ըլլալով իր կնոջ դէմ, որ հիմա բանտն է, իր սիրահարը սպաննած և կըտոր կտոր ըրած ըլլալուն համար։ Մաք իբրեւ սոսկալի ոճիրներու հեղինակ կամբաստանէ իր կինը. կ'ըսէ թէ բազմաթիւ նորածին զաւակներ անյայտ ըրած է, զանոնք այրելով կամ կտոր կտոր ընելով։ Մաք կ'ըսէ թէ ինք իր աչքով տեսած է իր կնոջ սենեակին մէջ մինչեւ տասներկու դիակներ։ Երկու բժիշկներ ալ մաս ունին այս գործին մէջ։ Աղա արատ մը ամերիկեան մաքուր բարքերուն վրայ։

—Տարափոխիկ հիւանդութիւն մը, որ առաջին անգամ տանկ կարծուեցաւ, սկըսած է ճարակել Մեքսիկայի ծովախորշին եզերքները։ Բայց հիմա յայտնի է թէ այդ հիւանդութիւնը դեղին տենդն է։ Մինչեւ ցարդ 600 բնուողներէն 12ը միայն մեռած են։ Տեղ տեղ մաքրանոցներ հաստատուեցան։

ՈՎԿԻԱՆԻԱ. — Սիտնէյի ճամբով առնուած անգլիական աղբիւրէ լուրերուն նայելով, գերմանական Նոր-Կուինիոյ կառավարիչը օգոստոս 21ին ապստամբներէն սպաննուած է։

ՄԱՐՈՔ. — Ծովահէնները իրենց գերի բռնած իտալական և լիվորնօյէզ նաւազները ետ տալու համար կը պահանջեն որ ազատ արձակուին իրենց ընկերները, որոնց երկուքը Ալհուսէմաս, և մին Թանճէրի մէջ բանտարկուած են։ Ասկէց զատ 3000 դրշ. ալ կ'ուզեն։

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ԱՆԳԼ. ՀՆԴԿԱՍՏԱՆ. — Հնդկական խռովութեանց վրայ խօսելով Սոլէյլ կ'ըսէ. «Հարկաւ մեր կառավարողները գիտեն թէ ի՛նչ կանցնի կը դառնայ Հնդկաստանի մէջ։ Ֆրանսական գաղթականութեանց համար եւս իրենք պէտք եղած զգուշութիւնները ձեռք առնելու են։ Բայց հնդկական այս դէպքերէն պէտք է ուրիշ դաս մը առնենք։ Ապստամբութեան ծանրութեան հակառակ Անգլիոյ հասարակաց կարծիքը հանդարտ մնացած է։ Այս պաղարիւնութիւնը տարօրինակ կերպով հակապատկերն է այն իրարանցումին, զոր մենք կունենանք դաղթային անյաջողութեան մը ամենաթեթեւ լուրին վրայ։ Ընդարձակ կայսրութեան մը ստացումը այս տեսակ ձախորդութիւններ կունենայ։ Երկրագնդին ամէն մասերուն պաշտպանումը արեւմտեան քաղաքակրթութեան չիրնար ըլլալ առանց խռովութեան և ընդհարումներու։»

ԻՏԱԼԻԱ. — Իլ-Փոփոլօ-Ռոմանօ թագաւորին Գերմանիա ըրած այցելութեան առթիւ հետեւեալ ծանուցագիրը կը հրատարակէ կէս պաշտօնական ձեւով. «Համպուրկի համբուրութիւնը քաղաքական ո եւ է բացառիկ դէպքի մը հետեւութիւնը եղած չէ, վասն զի երկու վեհապետներուն կողմէ երկար ատենէ ի վեր փափաքուած քաղաքավարական այցելութիւնը արդէն որոշուած էր այն նոր դէպքերէն առաջ՝ որ եւրոպական կացութիւնը փոխեցին։ Հետեւաբար առ այժմ երեք ազգերը կապող դաշնագրին մէջ յաւելուածական պայմաններ դնելու պէտք չկայ։ Կրնանք նոյն իսկ աւելցնել թէ Հոհէնլոհէ իշխան եւ Համպուրկ գալով նըպատակ ունէր միայն Իտալիոյ թագաւորին շնորհակալ ըլլալու իրեն շնորհուած Աննունցիատայի մանեակին համար, և ոչ թէ միջամըտելու Երրեակին կարծեցեալ փոփոխութեանց մէջ, որոնցմով պիտի հերքուէին Գերմանիոյ կայսեր և Իտալիոյ թագաւորին արտասանած սա՛ խօսքերը. անփոփոխելի նիզակակցութիւն և խաղաղութիւն։

ՀԱՐԱՒ. ԱՓՐԻԿԷ. — Բարեյուսոյ գաղթականութեան նոր կառավարիչ և Հարաւային Ափրիկէի վերին պատուիրակ Սըր Ալֆրէտ Միլնէր Քինկ Ուիլըրմս Թաունի մէջ ճառ մը արտասանեց, որուն համառօտութիւնն է հետեւեալը. «Հոլանտացիներուն (Պոէր) և Անգլիացիներուն այս կըղզին մէջ, ողջմտութիւնը հետզհետէ կսկսի յաղթանակել առանց կառավարութեանց միջամտութեան, և երկուստեք կը հասկընան այս տեսակ կռուի մը անտեղութիւնը։ Իրաւ է որ բոլորովին լաւատես ըլլալու ժամանակը եկած չէ դեռ։ Անցեալը անհուն դժուարութեանց ժառանգութիւն մը կը թողու մեզի, գիտեմ, բայց յուսալից եմ որ ժամանակին նշանները նպաստաւոր են և քաղաքական մթնոլորտը այլ եւս ելեքտրականութեամբ բեռնաւորուած չէ։ Իմ փափաքս է, առանց դիրքէս և Վիքթորիա թագուհւոյն ներկայացուցիչ ըլլալու դերէս բան մը զոհելու, համբերատար ըլլալ և հաշտարար և կարելի եղածն ընել համաձայնութիւն և համակրութիւն վերահաստատելու համար հասարակութեան զանազան ցեղերուն և բաժիններուն մէջ։

ԱՆԳՈՒԹ ՄԱՅՐ ՄԸ. — Ֆրանսացի լուացարար կին մը՝ Պոզէ անուն, հինգ տարուան բանտարկութեան դատապարտուեցաւ իր զաւակները անգթօրէն չարչարած ըլլալուն համար։ Ոստիկանութիւնը անոր տունը խուզարկելով, տեսաւ որ երեք զաւակները իրենց շապիկներն հագած էին միայն, ասկէց զատ տղուն ձեռքերն ալ իրար կապուած էին։ Խեղճին մէկ թեւը ուռեցած էր, և մէկ մատին եղունգն ալ վար կախուած, ան[...]գամ կինը խածած էր պայն։ Խեղճ տղան պատմեց դատարանի նախագահին թէ ինչպէս իր մայրը ամեն օր խարազանով կամ հովանոցով կը ծեծէր զինքը, նոյն իսկ օր մը տաք երկաթ դրած էր իր մարմնին վրայ։ Մեծ աղջիկն ալ վկայեց այս ամենուն։

ՀԵՌԱԳԻՐ

ՎԻԷՆՆԱ 10 Սեպտ. — Ֆրանսուա Ժոզէֆ կայսր տասուօտուն զինուորական բազմաթիւ հետեւորդներով Թոթիս մեկնեցաւ մեծ ռազմափորձերուն ներկայ ըլլալու համար։

ԹՈԹԻՍ. — Քաղաքը շքեղապէս զարդարուած է Ֆրանսուա-Ժոզէֆ եւ Վիլհէլմ կայսրերուն դալստեան առթիւ։ Ժոզէֆ, Ըլպիհ եւ Էօժէն արքիդուքսերը այսօր կէսօրէ վերջ ընդունեցին կայսրը։ Ռազմափորձերը վաղը պիտի սկսին։

ՀԱՄՊՈՒՐԿ. — Իտալիոյ թագաւորն ու թագուհին այսօր մեկնեցան սիրալիր կերպով հրաժեշտ առնելով Գերմանիոյ կայսրէն ու կայսրուհիէն, որ մինչեւ կայարան առաջնորդեցին զանոնք։

—Վիլհէլմ կայսր երկու մասնաւոր անկեղծութիւն շնորհեց Իտալիոյ արտաքին գործոց նախարար Վիսքոնթի Վէնոսթա մարքիզին։ Այսօր կայսրը իր կենդանագիրը նախարարին ղրկեց։

Ս. ՊԵՏՐՍՊՈՒՐԿ. — Պաշտօնաթերթերը կը հրատարակէ Ցարին ինքնագիր նամակները զոր ուղղած է Միխայէլ Միխայլովիչ մեծ դուքսին, պատերազմական նախարար Վանովսքիի զօրավարին, Վարշավիոյ զինուորական կառավարիչ Իմերէթինսքի զօրավարին, ինչպէս նաեւ Վիլնայի զինուորական հրամանատար Թրոցքիի զօրավարին։ Ցարը այս նամակներով գոհունակութիւն կը յայտնէ ռազմափորձերուն ընթացքին ուղղութեան, ամբողջներու վիճակին, զօրաց չարժութեանց եւ դաստիարակութեան համար։

ՓԱՐԻԶ. — Ս. Պետերսպուրկէն կը ծանուցանեն թէ Ցարը մեծ ունի առաջիկայ գարնան Լոնտոն երթալու։

—Թուրքական մարտանաւ մը Դանուբի վրայ բռնեց եւ գրաւեց ռուսական շոգենաւ մը, որ զէնք կը տանէր Սերպիա։

—Սերպիոյ թագաւորը Պուքրէշտէն Բարիզ եկաւ։

—Պաշտօնական շրջանակներու մէջ շատ կը խօսուի Ս. Պետերսպուրկի ֆրանսական դեսպան Մոնթէպէլլօ կոմսին հանգստեան կոչուելուն վրայ։

ՊԵՐԼԻՆ. — Կէօլնիշէ Ֆոլքսցայթունկ կարեւոր յօդուած մը կը հրատարակէ, որուն մէջ կ'ըսէ. «Անգլիոյ եւ Գերմանիոյ միջեւ թուքուն պատերազմի վիճակ մը կայ որ հետզհետէ ծանր կերպարանք մը կառնէ։ Երկու երկիրներուն առեւտրական յարաբերութեանց թշնամութիւններ Եւրոպայի ընկերական եւ քաղաքական յարաբերութեանց վրայ վնասակար, պարբերական ազդեցութիւն մը ունին։ Թէեւ Անկլօ-Գերման պատերազմի մը հաւանականութիւնը դեռ հեռու է, բայց զանազան կասկածներ կրնան առաջ բերել առեւտրական այնպիսի խնդիրներ, զոր դժուար կըլլայ անհետացնել, եթէ հաստատուն երեւոյթ մը առնեն։» Այս յօդուածը քաղաքական շրջանակներու մէջ յուզում առաջ կը բերէ։

ՌՈՊԵՐԴ ՔՈԼԷՃ

Սոյն Քոլէճ, հաստատեալ կայս. Բարձր Իրատէով, կազմակերպեալ է Եւրոպեան ու Ամերիկեան նոյնօրինակ հաստատութեանց նման, ունենալով նշանաւոր դասատուաց կաճառ մը, որով կը կառավարուի. նաեւ ընտիր եւ յաջողակ ուսուցիչներ՝ Հայերէն, Պուլկարերէն, Գաղիերէն, Գերմաներէն, Յունարէն եւ Թրքերէն լեզուաց համար։ Ունի գրատուն մը, իբր 8000 հատորներէ բաղկացեալ, երկրաբանական, հանքաբանական, կենդանաբանական եւ բուսաբանական հաւաքածոներ, եւ բնագիտական, Տարրաբանական, բնախօսական և այլ բազմաթիւ գործիներ։

Քոլէճին նպատակն է ժամանակիս պահանջմանց համաձայն բարձրագոյն կարգի կրթութիւն մը տալ իրեն դիմող երիտասարդաց. նոր տնօրինութիւնք եղած են բնական գիտութեան դիւրութիւններ ընծայելու համար։

Ռոպէրդ Քոլէճի մէջ աւանդեալ գրական եւ գիտական ուսմանց լեզուն Անգլիերէն է. սակայն իւրաքանչիւր ուսանող պարտաւորեալ է ուսանիլ իւր մայրենի լեզուն և տոհմային պատմութիւնը։ Հայերէն լեզուի և դպրութեան համար գծեալ է ուսման կատարեալ ընթացք մը որուն պիտի հետեւի իւրաքանչիւր հայ ուսանող։

Հաստատութեան քարաշէն եւ հոյակապ շէնքերը կառուցեալ են ի Ռումէլի Հիսար, Վոսփորի Եւրոպական կողմը գտնուող բերդերուն հանդէպ բլրոյ մը վրայ, որոյ դիրքը Վոսփորի ափանց վրայ գեղեցկագոյնն և ամենէն առողջարարն համարեալ է։

Քոլէճին յառաջիկայ տարեշրջանը կը սկսի սեպտեմբեր 15ին։ Մանրամասն տեղեկութեանց համար պէտք է դիմել առ Տեսչութիւնն որ ի Ռումէլի-Հիսար։

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

Բարիզ 10 սեպտ. — Աթէնքէն կը գրեն թէ Յունաստանի երեսփոխանական ժողովը հաշտութեան դաշինքը չի կնքուած նիստ պիտի ընէ։

Լոնտոն. — Թայմզ մասնաւոր յօդուածի մը մէջ կ'ըսէ թէ Յունաստանի թշուառութեանը պատճառ Էթնիքի Էթէրիան եղաւ։

Աթէնք. — Լրագիրները խօսելով Ֆրանսացի քաղաքագէտ Մ. Էմիլ Օլիվիէի մէկ յօդուածին վրայ, որուն մէջ յօդուածագիրը կը յորդորէ Յոյները ջերմապէս խաղաղութեան փափաքիլ, կ'ըսեն թէ պատերազմի կուսակիցներու հիւլէի մը չափ ազդեցութիւն չունին Աթէնքի մէջ. գի ներկայ կացութեան մէջ, խաղաղութեան չի ցանկալ, պարզապէս թշնամութիւն մը կը նկատուի Յունաստանի նկատմամբ։

Լոնտոն. — Կ. Պոլսէն հետեւեալը կը գրեն Թայմզի. Պատերազմական տուգանքի փոխառութեան համար ցոյց տրուած երաշխաւորող հասոյթները վարելու համար վեց պետութեանց ներկայացուցիչներէ յանձնախումբ մը կազմելու մասին Լորտ Սալիզպըրիի ներկայացուցած առաջարկը քննելու համար, դեսպանները ժողով ըրին։

Թայմզի թղթակիցին նայելով, Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարարը, Կոմս Մուրավիէֆ Անգլիոյ կառավարութեան ղրկած իր վերջին ծանուցագրին մէջ ըսած է թէ, հաշտութեան բանակցութիւններուն երկարուելուն պատճառաւ ծագած բոլոր չարիքներուն պատասխանատուութիւնը Անգլիոյ վրայ պիտի ծանրանայ. այս ծանուցագրին վրայ է որ Լորտ Սալիզպըրի վերոյիշեալ առաջարկը ըրած է եղեր։

Հանիա 4 սեպտ. — Կրետէի պաշարումը վերցնելու մասին ծովակալները կը խորհրդակցին, որովհետեւ պարապ տեղ զինուորները եւ սպաները ժամավաճառ կըլլան։

Հանիա 5 սեպտ. — Երէկ ռուս ծովակալը մեկնեցաւ ասկէ. իտալացի ծովակալն ալ այսօր Հռոմ մեկնեցաւ, ուր պիտի մասնակցի կատարուելիք խորհրդակցութեանց։

— Աթէնքէն կիմացնեն թէ՝ եթէ հաշտութիւնը չի կնքուած վեց շաբաթ եւս անցնի Թեսալիոյ ցանքի ժամանակը անցած պիտի ըլլայ։

— Հինգշաբթի օր դեսպանները Պէօլիւքտէրէի աւստրիական դեսպանատունը գումարուեցան եւ չկրնալով համաձայնութիւն գոյացնել իրենց մէջ, Թոփհանէ գումարուելիք հաշտութեան ժողովը յետաձգուեցաւ։

— Լուր տարածուած ըլլալով թէ Թուրքիոյ եւ Յունաստանի հաշտութեան դաշինքը մօտերս պիտի ստորագրուի, Լոնտոնի հրապարակին վրայ Օսմ. եւ Յունական արժեթուղթերը բարձրացան։

— Թան կ'ըսէ թէ Օսմ. կառավարութիւնը դիւրութիւններ պիտի ընծայէ Յոյն գաղթականներուն Թեսալիա դառնալու համար։

— Աժանս կը գրէ թէ Կրետէի Ընդհ. ժողովը ծովակալներուն ծանուցագիր մը տուեր է, որուն մէջ է։

Կրետէի Ընդհ. ժողովին նախագահը, Պէնիզէլօ, յայտարարած ըլլալով թէ պէտք չէ ընդունիլ Կրետէի համար ըլլալիք բարենորոգումները, մինչեւ որ Թուրքիոյ եւ Յունաստանի միջեւ հաշտութիւն չի գոյանայ, ժողովը նախազգուշութենէ զրկեց զայն։ Կրետէի բնակիչները անպայման կերպով կը հաւանին Եւրոպայի առաջարկութեանց։

— Սեպտ. 5 թուականով Կ. Պոլսէն կը հեռագրեն Սթանտարտի. Բսան օրուան միջոցէ մը յետոյ հաշտութեան բանակցութեանց համար մասնաւոր յանձնախումբ մը կազմուեցաւ երէկ։

Աթէնքէ առնուած հեռագրի մը համաձայն Յոյն կառավարութիւնը իր հին պարտքերուն եւ պատերազմական տուգանքի փոխառութեան իբր երաշխաւորութիւն չէ թէ բոլոր մաքսատանց հասոյթները, հապա միայն Լօրիօմի մաքսատան եւ Կորնթոսի ջրանցքին, թուղթի եւ խաղաքի արտածութեան տուրքերու հասոյթները պիտի ցուցնէ։

—Թայմզ կը գրէ թէ Կ. Պոլսոյ դեսպանները հրահանգ ստացան իրենց պետութիւններէն համաձայնիլ Լորտ Սալիզպըրիի կողմէ եղած առաջարկին պզտիկ բարեփոխութիւններով։ Արդ Լորտ Սալիզպըրիի առաջարկին, որուն համաձայն Յունաստան իր հին ու նոր պարտքերուն տոկոսը վճարելու համար յատկացուցած երաշխաւորող հասոյթները վեց տէրութեանց ներկայացուցիչներէն կազմուած յանձնախումբի մը գօնթրօլին կենթարկէ, Գերմանիա եւս հաւանած ըլլալով, ուրիշ բան չի մնար ուրեմն, բայց եթէ որոշել պատերազմական տուգանքի վճարման թուականները։

Սեպտ. 6 թուականով Վիէննայէ կը հեռագրեն. Գօրէսբօնտէնց Բիւրօ կը գրէ թէ Յունաստան չուզելով այլեւս հակառակիլ Գերմանիոյ առաջարկին, որ է ապահովել հին աննիւթեորներուն իրաւունքը. իր հին պարտքերուն եւ պատերազմական փոխառութեան յատկացնելիք երաշխաւորող հասոյթները միջազգային գօնթրօլի ենթարկելու մասին պատրաստակամութիւն ցոյց տուած է։ Յուսալի է թէ Աթէնքի դահլիճը այս մասին պաշտօնական յայտարարութիւն մը հրատարակէ քանի մը օրէն։

— Վիէննայէ կը հեռագրեն թէ Կրետէի պաշարումը վերցնելու մասին ծովակալներուն կողմէ եղած առաջարկը, եւրոպական դահլիճներուն մէջ ընդունելի չէ նկատուած։

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ
ԴԱՒԹԵԱՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ

Թիւ 16, Գազասքէր խան		Ղրշ.
Ա. Վարժութիւն Մանկանց,	6րորդ տիպ	3
Բ. » »	4րորդ »	5
Գ. » »	3րորդ »	5
Տարրական Թերականութիւն	4րորդ »	2
Լրացուցիչ Դասընթացք	3րորդ »	3
Փնջակ, պատկերազարդ	3րորդ »	$1^1/_4$
Փունջ, աշխարհ հաւաքածոյ	3րորդ »	3
Երկրորդ Փունջ »	2րորդ »	6
Գործ. Ընթացք Ճարտասան.	2րորդ »	3
Բանալի Ճարտասանութեան	2րորդ »	6
Ընտիրաբան Հայ լեզուի	2րորդ »	2
Սկզբունք Համաձնութ. և Ճարտասան.		$2^1/_2$
alphabet Français Օր. Ս. Հալէպեանի		2
Տարր. Ընթացք Կրօնի Վ. Բհ. Ասլանեանի		$2^1/_3$
Պատկերազարդ Այբբենարան (Նորաձև) —100ը 25 Դահեկան		
Ցայտագիր Դաւթ. Գործելութ.		2
Ծաղկք. Հայերէ. միջին շրջան		4
Դպրոցավարութիւն գործ E. Withef		5
Առածապատում. — 50 առածի մեկնութիւնն է ոտնաւոր — Գործ Հ. Պէննէեանի		$5^1/_2$
Համառօտ. Կրօնագիտութիւն. Ա. Հբէլեանի.		2
Սրտիս Ձայնը, Քերթուածներ. Բ. Բրսեղեան		5
Նուէր Հայ Մանուկներուն. մանկական ոտանաւորներ նոր և անտիպ		$1^1/_2$

Որմէ 1000 օրինակ նուիրուած է որբերուն
—Հասցէ—
دریءaaده باغچه قپوسنده قاضیعسكر خانده سپاد داودیان
S. Davidian, 16. Kazaskèr han, Bahdjè kapou 7—8

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ինչպէս արդէն ծանուցինք, երէկ Պէշիկթաշի եկեղեցիին տօնախմբութիւնն ըլլալով՝ շաբաթ իրիկուն Ս. Պատրիարք Հայրը Գիւղին քարոզիչ Տ. Բարգէն վ. և Թաղ. Խորհրդոյ 3 անդամներու առաջնորդութեամբ ժամ 8ին Ազգ. Պատրիարքարանէն ուղղակի Պէշիկթաշի եկեղեցին գնաց ու իրիկուան ժամերգութեան ներկայ գտնուելով, կատարեց եկեղեցւոյ արարողութիւնը։ Ս. Պատրիարք Հայրը երէկ առտու հանդիսաւոր Պատարագ մատուցանելով քարոզ խօսեցաւ նիւթ առնելով Պօղոս Առաքեալի «Մի՛ ապաստանիք յանձինս, այլ յԱստուած»խօսքը. պարզեց հաւատքի վսեմութիւնը, և անոր պէտքը իւրաքանչիւր քրիստոնէի համար։ Բացատրեց թէ որո՛նք պէտք է ըլլան մարդուն քրիստոնէական պարտաւորութիւնները իր եկեղեցիին նկատմամբ։

Ս. Պատրիարքը վերջացուց իր խօսքը օրհնելով յիշատակը Պէշիկթաշի Ազգ. երկսեռ վարժարանին հիմնադիր Տիկին Մաքրուհի Պալեանի, որուն համար Պատարագէն յետոյ մասնաւոր հոգեհանգստեան պաշտօն կատարուեցաւ։

Ս. Պատարագին կը սպասարկէին Արմաշի Դպրեվանքին վերատեսուչ Տ. Եղիշէ Ծ. Վ. Դուրեան, որ նոյնպէս կարդաց «Հաւատամք»ի Աւետարանը, գիւղին քարոզիչ Տ. Բաբկէն Վ. Կիւլէսէրեան և Պալատու քարոզիչ Տ. Սմբատ Վ. Սաատէթեան։

Ս. Պատրիարք Հօր հրգեւչան և իւմաստալից քարոզը լսելու համար հեռաւոր Թաղերէ և Վոսփորի գիւղերէն եկող ստուար բազմութիւն մը խիստ կանուխէն գրաւած էր եկեղեցին։

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը շաբաթ իրիկուն հիւրընկալուեցաւ Խօրասանճեան Կարապետ էֆէնտիի բնակարանը, ուր ճաշեց նաեւ երէկ ցորեկ։

Շաբաթ օր Ազգ. Հիւանդանոցի Խընամակալուհի տիկիններէն Ազն. տիկին Շապուրով՝ որ այժմ Զմիւռնիա կը բնակի, ընկերակցութեամբ Հիւանդանոցի բժշկապետ Տր. Զարդարեանի գնաց այցելել այդ գթութեան յարկը։ Տիկինը մասնաւորապէս Զմիւռնիայէն եկած էր մօտէն դիտելու համար արժէքը ա՛յն զրոյցներուն՝ որ վերջին ժամանակներս մանաւանդ տարածուած էին Հիւանդանոցի բարեկարգութեան, մաքրութեան, ներքին վիճակին նկատմամբ։ Այս տարաձայնութիւններէն ա՛յն աստիճան զգածուած էր տիկին Շապուրով, որ գրեթէ լալով գացած է մինչեւ Հիւանդանոց, ուր կը վախնար տեսնել արտասովոր կերպով անկանոն վիճակ մը։ Բայց Հիւանդանոցի մասին մինչեւ մասնաւորապէս իր ականջը հասցուած զրոյցները իրենց ճշմարիտ կշիռն ունեցան հոն այդ այցելութեան առաջին վարկեաններէն սկսեալ։ Հիւանդանոցին մէջ Տիկինը ո՛չ միայն չտեսաւ կարծեցեալ անբարեկարգ վիճակը, այլ ամենամեծ գոհունակութիւն ունեցաւ տեսնելով ընդհանուր բարեկարգութիւնը, մաքրութիւնը եւն. հիւանդներէն, ծերերէն, ամէն կարգի պատսպարեալներէն գրեթէ մի առ մի և մայրական հոգածութեամբ ստուգեց իրենց ճշմարիտ վիճակը, և հրացմամբ կրկին և կրկին շնորհակալութիւն յայտնեց Հոգաբարձութեան անդամներէն Ղուկասեան Նշան էֆէնտիի, որ նոյն միջոցին իր սովորական այցելութիւնն ըրած էր։ Տիկին Շապուրով մասնաւորապէս իր շնորհակալութիւնը և հիացումը յայտնեց Նշան էֆ.ի որ անձանձիր և մարդասիրաբար ի դիմաց Հոգաբարձութեան կայցելէ շաբաթական և մօտէն աչալուրջ հսկողութիւն մը կընէ Հիւանդանոցի ներքին վիճակն վրայ։ Արդէն պատրաստաբար նոյն էֆէնտիին անկողմնակալ ջանքերուն և բարենախանձ հսկողութեան վրայ հարկ եղած տեղեկութիւնները տըրուած էին Տիկնոջ, որ մեկնեցաւ Հիւանդանոցէն, գինքը հոն առաջնորդող տիսուր նախազգացումներէն բոլորովին տարբեր զգացումներով։

Զմանոնքը ըսելու որ Տիկին Շապուրով իր այս այցելութեան առթիւ չարար բաժնել տալու Հիւանդանոցի պատսպարեալներուն։

«ՄԱՍԻՍ»Ի ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԸ

ԻԶՄԻՐ. — Տ. Գ. Գ. — Ձեր վիպակը հաճութեամբ պիտի հրատարակենք, եթէ կարգ մը պայմաններ առ այժմ արգելք չըլլէին։ Ուստի պահեցէք զայն աւելի աջող առիթի մը։

Շաբաթ օր Գատըգէօյի Ս. Թագաւոր եկեղեցիին մէջ տեղի ունեցաւ Այրի Տիկին Սրբուհի Թաշճեանի յուղարկաւորութեան հանդէսը մեծ շքով. եկեղեցին համակ մոմերով և ջահերով լուսազարդուած էր։ Յուղարկաւորութեան հանդէսին կը նախագահէր Գեր. Տ. Մելքիսեդեկ Սրբազան, շուրջը ունենալով Տէր Եղիշէ Դուրեան և Տ. Գէորգ Երէցեան Ծ. Վարդապետները։

Մեռելական արարողութիւններէն և շարականներէն յետոյ, Գեր. Գէորգ Ծ. Վարդապետը խիստ գեղեցիկ դամբանական մը խօսեցաւ մէկիկ մէկիկ երեւան հանելով հանգուցեալին մարդասիրական և առաքինական գործքերը և մայրական այն ընտիր բարեմասնութիւնները որոնցմով կրթած ու դաստիարակած էր իր զաւակները։

Եւ ապա հանգուցեալին դագաղը եկեղեցական թափորով, որուն կը հետեւէին բազմաթիւ ազգականներ ու բարեկամներ, դէպի Նաւամատոյցը տարուեցաւ, ուրկէ յատուկ շոգենաւով մը Պոլիս և անկէ ալ Պալըգլը փոխադրուելով, հանգուցեալին մարմինը թաղուեցաւ տեղւոյն գերեզմանատան մէջ։

Ս. Յակոբայ հաստատութեան ուսանողները հանգուցեալ տիկնոջ դագաղին քովերէն կերթային, ինչպէս իրենց անհուն երախտագիտութեան առ Սարգիս էֆ. Թաշճեան։

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

Խարբէրդի Մախսուսէի ժողովին անդամ Մուսթաֆա պէյի Իւլալի Բ. Նոյն վարչութեան Ա. գործակալ Խլուսի եւ Մուստանիոյ գործակալ Մէհմէտ էֆէնտիներու ու վարչութեան հաշուակալութեան դիւանին տեսուչ Ճէմալ էֆ.ի Միթէժալիզի աստիճանները շնորհուեցան։

Թէքրանէի գործաւորապետ Օսման էֆ.ի Սանիյէի Բ. Մախսուսէի վարչութեան Ինէպօլուի գործակալ Նուրի, Իզմիտի գործակալ Հասան և Այնօրըզի գործակալ Սօթիրի էֆէնտիներուն Սալիսէի աստիճանները շնորհուեցան։

Պէկլըրպէի օսմ. դեսպանատան Ա. քարտուղար կարգուեցաւ Նիշի հիւպատոս Հանրի պէյ, որուն յաջորդեց Փիլիպպէի հիւպատոս Մուսթաֆա Ասըմ պէյ, որուն յաջորդեց այդ քաղաքին դեսպանատան Ա. քարտուղար, Նամըգ պէյ։

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ

Ինպասս օսմ. վիրաւոր զինուորներու կազմուած կիներուն յանձնախումբին անդամներէն, Բարիզի օսմ. դեսպան Մինիր պէյի կնոջ Ա. Պետական խորհրդական Գույումճեան Պետրոս էֆ.ի կնոջ, Սամսոնի կառավարիչ Համտի պէյի կնոջ, հանքերու և անտառներու գիտական յանձնախումբին նախագահ Զիհա պէյի կնոջ, Մուզաֆֆէր փաշայի կնոջ, քննիչ յանձնախումբին անդամ Տիլպէր էֆ.ի կնոջ, Պոնքովսքի փաշայի կնոջ, վերոյիշեալ Զիհա պէյի աղջկան, Բարիզի օսմ. հիւպատոսին կնոջ և Տօքթ. Ճէմալ պէյի կնոջ Բ. կարգի Լիագաթի պատուանշանները շնորհուեցան։

Պաշտօնի պատուաւոր փաճառականներէն Նագուլա Խաւլի էֆ.ի Սալիսէի, Տիարպէքիրի կուսակալութեան Ա. երկրաչափ Հալիմ էֆ.ի Սանիյէի Բ. աստիճանները տրուեցան։

ՀԸՐԹՈՒՄԸ. — Իգդամ հետեւեալը կը գրէ.

Անհաւատալի իտալական թերթի մը Իզմիրի Թղթակից։ Մ. Բէլիկրինօի տուած հերքումը, Իզմիրի օսմ. նաւատորմին նաւերուն վերագրուած քսու զրպարտութեանց։

«Արեւելեան խնդիրներու վրայ խօսածատեն, եւրոպացիները արդարեւ խիստ տարօրինակ վարմունք մը ունին։ Բոլոր մեծ պետութիւնները օսմ. կառավարութեան գոյութիւնը անհրաժեշտ տեսնելով հանդերձ, կարգ մը խմբագիրներ, ընկերութիւններ և մարդիկ կան որ իրենց պատկանած պետութեան զաւանած ճըշմարտութիւնները ուրանալով՝ նոյն գըտնուած տեղմը մահիկը չի կրնար մնալ․ եւ պէս խել մը իմաստակութիւններով խաչապաշտի խնդիրներ հանել կաշխատին։ Բայց ի զո՞ւր, ո՛վ եւրոպացիներ, նախ և առաջ դուք ձեր սխալները. թերութիւնները ուղղեցէք, և ապա ելէք ուրիշները ուղղելու։

Պարապ տեղը, ձեր վաղեմի սովորութեան համեմատ սս ու ան զրպարտելով, վկլուքի միտք չըրս գէն։

Անկէ քիչ ատեն առաջ, Թեսալիոյ բնակիչներուն մեծ մասը, իրենց անձնական շահերն պաշտպանութեան և կեանքերնուն ապահովութեանը համար օսմ. կառավարութեան հովանիին տակ ապրելու փափաք յայտնած էին մեծ տէրութեանց։ Այն ատեն, յոյները որ իրենց բաժին ու պահանջածը օրինաւոր կերպով պատճառաբանել չէին ուզեր, սկսան բողոք բառնալ ըսելով թէ յոյներու կողմէ յայտնուած այդ փափաքը թուրքերուն սպառնալիք եղած է. իսկ քաղաքականութիւնը սուղ ծախող և աժան գնել ուզող եւրոպացի պարոններն ալ ունայնամիտ յոյներուն և Յունաստանի սիրահարներուն թեւ ու թիկունք ըլլալով, չլսելով թուրքերու առաքինութիւններէն, աչքերնին գոցեցին։

Սա խօսքերուս լաւ ուշադրութիւն ըրէք. եթէ օսմանեան երկիրներու մէջ գտնուող բոլոր քրիստոնեաները տեղ մը հաւաքելով հարցնենք իրենց թէ ո՞ր տէրութեան հովանիին տակ կը փափաքին ապրիլ, վստահ եղէք թ ամէնքը միաբերան Օսմ. կառավարութիւնը Ցոյն կառավարութենէն կրկին և կրկին նախամեծար պիտի համարեն։ Ասիկա անհերքելի ճըշմարտութիւն մըն է, համոզուեցէք ասոր։ Քիչ մըն ալ առաջ երթալով, պիտի ըսեմ թէ ասոնք Թուրքիան նախամեծար պիտի համարեն նոյն իսկ անգլիական, ֆրանսական և ասոնց նման ուրիշ կառավարութիւններէ որոնք քաղաքակրթութեան հայրերը կը կոչուին։

Արդ, սոյն խրոխտութեան հանդէպ եւրոպացիները ինչ բանի համար կը բողոքեն օսմ. կառավարութեան հանդէպ. ո՞ւր են Թուրքիոյ համար մատնանիշ եղած ծանր տուրքերը, անիրաւութիւնները. չէ՞ նէ եւրոպացիներու շահերն են որ չեն յառաջեր. բայցեն առաւելութիւնը Եւրոպացիներուն, անհաւասիկ հիւպատոսներ, որոնց օսմ. կառավարութեան միջամտութեան կը կարգադրեն անոնց խնդիրները. այս աստիճան պաշտպանութիւն, այս քան արդարութիւն ո՞ւր կայ. մինչեւ ցարդ որ երկրի մէջ տեսնուած է» Եւ վերջապէս յօդուածագիրը կաւելցնէ. «Օսմ. կառավարութիւնը հանգիստ ապրիլ փափաքողներու հանգստութիւնը ապահովելու համար, ամէն կառավարութենէ աւելի ջանք կընէ. իսկ հանգիստ ապրիլ չի փափաքողներն ալ պատժելով բարիները կը պահպանէ չարերուն չարիքներէն։ Այս ճշմարտութիւնը Արեւելքի մէջ և ողխարհիս չորս ծայրերը Արեւի պէս յայտնի իրողութիւն մը ըլլալով եւրոպացիները հաճոյք կը զգան զայն ուրանալով։ Բայց սրճարանի իմաստակները. այսինքն թէմօսթէնէսներ կուզեն սրդողին կուզեն չի սրդողին, ուրախանան կամ ոչ, նուաստս պարտ կան կը զգամ ինքզինքս այս զրոյցները հերքելու։

—Մենելիք կայսեր պատուիրակը, Կոմս Լէօնթիէֆ Հապէշստանի ռուսական դեսպան նշանակուած է և Կ. Պոլսոյ ռուսական դեսպանատան թարգման Մ. Արթուօեւս քարտուղար նշանակուած է։

ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ ՀԱՅԵՐԸ. — Ռումանիոյ կառավարութիւնը որոշած է վտարել իր երկրէն այն հայերը որ իրենց օրապահիկը հայթայթելու ո և է միջոց չունին։ (Իգդամ)

Գուրրէշի Տոռոբ-Նէա թերթն ալ հետեւեալը կը գրէ.

Արտաքին գործոց նախարարին խընդրանքին վրայ, Ներքին գործոց նախարար Մ. Ֆլէքիրի բոլոր քաղաքապետներուն հրահանգ ղրկած է որպէսզի ամէնախիստ հսկողութեան ենթարկեն դուրսէն եկողները և մանաւանդ, կարելի եղածին չափ արգիլեն հայերուն մուտքը։

Բայց քաղաքապետները պարտին մասնաւոր հրահանգ ուղել խրաքանչիւր բացառիկ պարագայի համար։ Գալով արդէն երկրին մէջ գտնուող հայերուն, քաղաքապետութիւնը կը հրաւիրուի ուշադրութեամբ հսկել անոնց վրայ, մանաւանդ Ռումանիայէ դուրս ունեցած իրենց յարաբերութեանց մասին։

—Շաբաթ օր Սերպիոյ Աղեքսանդր Ա. Թագաւորին անուան տօնախմբութեան առթիւ Թաթավլայի սերպիական եկեղեցին մէջ գոհաբանական աղօթքներ կատարուեցան։ Ներկայ էին դեսպանը, Մ. Վլատան Ճօրճէվիչ. դեսպանական մարմինը եւ Սերպ գաղթականութեան երեւելիները։ Եկեղեցական արարողութենէն յետոյ, Դեսպանը ներկաներուն շնորհաւորութիւնները ընդունեց։

ՃԻՆՏԻ ՄԱՔՍԱՆՆՈՒԹԻՒՆ. — Սալոնիկեան Տրիպոլսոյ նաւահանգստին մէջ վերջերս ձերբակալուեցաւ մարթինի հրացան, ատրճանակ և փառօք բեռցած նաւակ մը։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ. — Շաբաթ առաւ. ժամը 9ը 45 անցած Մայրաքաղաքիս մէջ երկրաշարժի զօրաւոր ցնցում մը զգացուեցաւ, որ տեւեց երկու երկվայրկեան։ Ցնցումը տեղի ունեցաւ հիւսիս արեւելքէն հարաւարեւմտեան ուղղութեան մէջ։

—Ելեւմտից նախարարութիւնը տուրքերու մասին շրջաբերականներ ղրկած է նահանգային իշխանութեանց։ Հաստատուած ըլլալով թէ շատ տեղեր մուլթազըմները տուրքերը կը գանձեն գեղացիներէն առանց ընկալագիր տալու, որով կարգ մը զեղծումներու դուռ կը բացուի նախարարական շրջաբերականը կը հրաւիրէ վարչական և ելմտական բոլոր պաշտօնեաները խնամով հսկել այդ գործողութեանց վրայ, ազդարարելով թէ տեղի ունենալիք անկարգութեանց պատասխանատուութիւնը իրենց պիտի վերաբերի։

Մ. ՏԸ ՆԷԼԻՏՕՖ. — Արեւելեան բիւրօին նախագահ, Ռուսիոյ դեսպան Մ. տը Նէլիտօֆի համար տրուելիք հացկերոյթը, իր փափաքին համաձայն պիտի տրուի միմիայն բիւրօին ընկերութեան կողմէ, այս շաբթու մէջ։

—Բարձր. Մեծ Եպարքոսը Րէզօ էքէ մը ղրկեց ծովային գործոց նախարարին որպէսզի անմիջապէս համաձայնի քարափներու ընկերութեան հետ, Պոլսոյ և Ղալաթիոյ քարափներուն վրայ մաքսատանց և ընդհ. մթերանոցներուն տեղ որոշելու համար։

Արդէն այդ նպատակաւ յանձնախումբ մը կազմուած էր Պէրթրամ էֆ.ի նախագահութեամբ։

—Իզմիրի կուսակալը Բեամիլ փաշա մանրամասն տեղեկագիր մը ղրկած է Այտընի ծխախոտի Րէժիին մասին։ Այս տեղեկագիրը Ելեւմտից Նախարարութենէն պետական խորհուրդին յանձնուեցաւ։

ՔՐԻՍՏՈՆԵԱՅ ՈՍՏԻԿԱՆՆԵՐԸ. — Պրուսայի կուսակալութիւնը հրահանգ ուղած է Ելեւմտից նախարարութենէն թէ ոստիկանութեան մէջ ծառայող քրիստոնեաները պէտք է վճարեն զինուորական տուրքը (պէտէլը ասկէրի)։ Ելմտական խորհուրդը որոշեց որ ասոնք ազատ ըլլան զինուորական տուրքէ որչափ ատեն որ ծառայեն ոստիկանութեան մէջ։ Սոյն որոշումը հաղորդուեցաւ բոլոր կուսակալութեանց, ամէն տեղ գործադրուելու համար։

—Նախարարները շաբաթ օր նիստ ըրին Եըլտըզի պալատը։

—Մալէ-Լաւը կ'ըսէ թէ Պարսկաստանի օսմ. դեսպանը, Մունիֆ փաշա վերջերս Մուզաֆֆէրէտտին շահին ներկայացած ու անոր մեծարանքներուն արժանացած է։ Իրիկունը պարսիկ բարձր պաշտօնատարներ օսմ. դեսպանատունը երթալով, ընթրիքը հոն ըրած են։

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆԵՐԸ. — անցած կիրակի Պէրլինի մէջ գումարուեցաւ Անատոլուի օսմ. երկաթուղիներուն բաժնետէրերուն տարեկան ընդհ. ժողովը և 5% շահաբաժին սահմանուեցաւ։ Ասկէ զատ ժողովը ընդհ. տնօրէնին կողմէ ապահովուած ըլլալով թէ ընկերութիւնը ունի հարկ եղած միջոցները Հայտար Բաշա նաւահանգիստ մը շինելու համար, որոշեց ձեռնարկել այդ նաւահանգստին շինութեան։

—Էտիրնէի մէջ հրեայ կին մը քնացած ատեն ինչպէս կ'ըլլայ, կը կըլլէ իր կեղծ ակռաները չորսը, որ կոկորդին մէջ մխուած կը մնայ։ Անմիջապէս բժիշկներ կը կանչուին, որ չի կրնալով հանել ակռաները, կինը քիչ յետոյ կը մեռնի։

—Հանր. Պարտքի վարչութեան մասնաւոր հասոյթներու տնօրէն Ալի պէյ, Րէժիի վարչութեան գործակատար Սախտ պէյ և երկրագործական նախարարութեան գիտական խորհրդական Թարգամեան էֆ. շաբաթ իրիկուն Իզմիրէն Պոլիս հասան։

—Էտիրնէ, Տէպպաղ Հանի Խալիլ Թաղը բնակող 26 տարեկան Խալիլ անուն հրեայ մը, թշուառութենէ մղուած, ածելիով կտրեց կոկորդը, անձնասպան ըլլալու դիտաւորութեամբ։

—Հանքածուխ բեռցած ֆլյուր անուն անգլիական շոգենաւ մը, անցեալ օր Իզմիր գացած ատեն, Կէտիզ գետին բերնին առջեւ խրեցաւ։ Բայց անմիջապէս նաւաձիգ շոգենաւներ օգնութեան հասնելով յաջողեցան ազատել զայն։

—Անցած շաբթու Խայրըզ ատափ մէջ գտնուող քարահանքէն քարի կտոր մը բրդելով խտալացի Բէթրօ անուն գործաւորի մը գլխուն ինկաւ և վտանգաւոր կերպով վիրաւորեց զայն։

ԱԶԴ

ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ

Անհաւասիկ պատճէնը 6/18 հոկտեմբեր 1893 (8 Րէպիւլ Ախըր 1311) թուակիր և կայս. Իրատէով վաւերացուած շերամաբուծութեան կանոնագրին, որ կը գործադրուի արդէն Խիւտավէնտիկեարի կուսակալութեան և Իզմիրի գաւառին մէջ։

1. Յօդ. — Այն անձերը որ կուզեն շերամի հունտ պատրաստել ծախելու համար, պարտին ունենալ ուսմանց վկայագիր մը, հաստատող թէ ունին հարկ եղած ծանօթութիւնները շերամաբուծութեան համար։ Վկայագիրը պէտք է տրուած ըլլայ Կայսրութեան մէջ գտնուող երկրագործական վարժարանէ մը, կամ Պրուսայի Շերամաբուծական վարժարանէն և կամ նմանօրինակ օտար վարժարանէ մը։ Անոնք որ չունին այս տեսակ վկայագիր մը և կամ չեն վաւերացնել տուած զայն Պրուսայի շերամաբուծական վարժարանէն, իրենց պատրաստած հունտը չեն կրնար ծախել։ Սոյն արգելքէն ազատ են անոնք որ իրենց անձնական պէտքերուն համար կը գործեն, միայն Աէպարտին հաստատել Հանր. Պարտքի Վարչութեան թէ մանրադէտի քննութեան կենթարկեն իրենց շերամահունտերը։

2. Յօդ. — Այն անձերը, որ նախորդ յօդուածին պայմաններով տրուած վկայագիրներ չեն կրեր, բայց ունին հարկ եղած ծանօթութիւնները շերամաբուծութեան համար, կրնան շերամաբուծութեամբ և շերամահունտի վաճառականութեամբ զբաղիլ, երբ մասնաւոր ժողովի մը առջեւ (Jury) քննութիւն մը անցնելէ յետոյ վկայագիր ստացած են։ Սոյն ժողովը տարին մէկ անգամ կը գումարուի Պրուսայի շերամաբուծական վարժարանին մէջ և կը բաղկանայ հետեւեալներէն.

Կուսակալութեան երկրագործութեան և հանրօգուտ գործերու խորհրդականը.

Առանձնաշնորհեալ Հասոյթներու Վարչութեան տնօրէնը։

Երկրագործական վարժարանին տնօրէնը

Առեւտրական և երկրագործական սենեակին նախագահը։

3. Յօդ. — Վկայագիր ունեցող տեղացի հունտահաւաքները և ամէն անոնք որ կը փափաքին օտար երկիրներէ բերուած հունտեր ծախել կամ բաժնել, առանց բացառութեան, մէյ մէկ արտօնագիր (րուխսաթ թէզքէրէսի) պարտին ունենալ. ասկէ զատ Առանձնաշնորհեալ Հասոյթներու վարչութեան պէտք է ներկայացնեն իրենց հունտի տուփերը — որոնք 30 կըրամէ աւելի պարունակելու չեն — զօտի փակցնելու համար։

Սոյն արտօնագիրները և զօտիները Հանր. Պարտքի Վարչութեան կողմէ ձրիաբար կը տրուին, սեպտեմբեր 1էն մինչեւ փետրուարի վերջը, այսինքն վեց ամիս։ Զօտիները տարբեր գոյներով պիտի ըլլան տեղական և օտար հունտերուն համար։

4. Յօդ. — Անոնք որ կը ծախեն իրենց պատրաստած հունտերը, առանց ունենալու օրինաւոր վկայագիր մը, իրենց հունտերը պիտի գրաւուին և ասկէ զատ 10 օսմ. ոսկիի տուգանք մը պիտի վճարեն, զոր իրենցմէ պիտի գանձեն Վարչութեան խնդրանօք, տեղական իշխանութիւնները և առանց ո և իցէ դատարանի մը դիմելու։ Այս տուգանքը կը կրկնուի երկրորդ անգամի մը համար։ Այս տուգանքներուն կէսը կը տրուի իմաց տուողին և միւս կէսը կանցնի Հանր. Պարտքի Վարչութեան հասոյթներու հաշուին։

Գրաւուած հունտերը պիտի այրուին կուսակալանիստ քաղաքներուն մէջ վարչական և հանրօգուտ գործերու խորհուրդներէն մէյ մէկ անդամներու, Հանր. Պարտքի Վարչութեան տնօրէնին և առաջին համարակալին ու վերջապէս շերամաբուծական վարժարանի տնօրէնին ներկայութեամբ։ Գաւառներու մէջ այս գործողութիւնը պիտի կատարուի ներկայութեամբ վարչական խորհուրդէն անդամի մը, տեսուչներու, պաշտօնեաներու և Առանձնաշնորհեալ Հասոյթներու Վարչութեան դիւանապետներու։

Սոյն պայմաններով կատարուած այրումը մամուլի միջոցաւ հասարակութեան պէտք է ծանուցուի։

5. Յօդ. — Այն տուփերը որոնց վրայ 3. յօդուածին համաձայն զօտի չէ փակցուած և որոնց տէրերը արտօնագիր չունին, պիտի գրաւուին և 30 կրամ հունտ պարունակող իւրաքանչիւր տուփի համար 5 ղրշ. տուգանք պիտի առնուի, որուն կէսը իմաց տուողներուն և գրաւողներուն և կէսն ալ Առանձնաշնորհեալ Հասոյթներու Վարչութեան պիտի տրուի։

6. Յօդ. — Հունտահաւաքները արտօնագիր ստացած ատեն իրենց ստորագրութիւնները կրող թուղթ մը պարտին տալ Առանձն. Հասոյթներու Վարչութեան, որուն մէջ իւրաքանչիւր մարտի վերջ պէտք է յայտնեն Հանր. Պարտքի գործակալութեանց իրենց պատրաստելիք հունտերուն տեսակը և քանակը ինչպէս նաեւ անունները այն շերամաբոյծներուն (հունտերուն քանակութեամբ) որոնց պիտի բաժնեն զանոնք։ Այն հունտահաւաքները որ հակառակ այս պայմաններուն, զըրկանքին վերեւ յիշուած տեղեկութիւնները տալ, առաջին անգամ ազդարարագիր մը պիտի ընդունին, իսկ երկրորդ անգամուն պիտի զրկուին յաջորդ տարին արտօնագիր ստանալէ։

7. Յօդ. — Ներքին գործոց, Ելեւմտից ինչպէս նաեւ անտառներու, հանքերու և երկրագործութեան նախարարութեանց յանձնուած է ներկայ կանոնագրին գործադրութիւնը։

Սակարան

ՂԱԼԱԹԻԱ, 30 Օգոստ. 97 ժամ $9^{1}/_{2}$

Օսմ. Քօնսօլիտ	ղրշ.	24 07
Րէժիի պարտաթուղթ	լիր.	18 —
Ռումէլիի երկաթուղի	ֆրք.	117 — 75
Օսմանիէ	»	406 —
Բանքօ [illegible]	»	465 —
Քարափներու պարտաթղթ.	»	464 —
Թրամուէյի բաժնեթուղթ	լիրա	6 — 85
Ընդ. Ապահով. Ընկ.	»	4 — 17

ԸՆԹԱՑԻԿ ԴՐԱՄՈՑ Ղրշ. Բր.

Մէճիտիէ	107 — 29
Մէթալիք	98 — 20
Մանր արծաթ	103 — 20
Անգլիական ոսկի	110 —
Ֆազլիական »	87 — 10
Գրիմից	51 — 10
Ռուսլ թղթադրամ	8 - 59

ԱԶԴ

ՕՐԹԱԳԵՂԻ Ս. ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՒՍԱՒՈՐԻՉ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ

Խնամակալութիւնս կը ծանուցանէ Օրթագեղի եւ մերձակայ թաղերու պատուարժան հասարակութեան թէ յառաջիկայ երկուշաբթի 1 Սեպտ. վարժարանս պիտի սկսի իւր կանոնաւոր դասընթացքը։

Ամեն ծնողք որք կը փափաքին կանոնաւոր տարրական վարժարանի մը առաւելութիւններէն օգտուիլ և ապահով ըլլալ թէ իրենց զաւակները ինչպէս ուսումնական նոյնպէս և բարոյականի տեսակէտով լաւ հսկողութեան ենթարկուած են պէտք է դիմեն ամեն առտու առաւօտեան ժամը 1—2, Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ վարժարանը իրենց զաւակաց ընդունելութեան։

2—2 Խնամակալութիւն

ՄԱՏԱՄ ԹԻՒՐԱՍԻ

ՓԱՐԻԶԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ ՎԿԱՅՈՒԱԾ ԴԱՅԵԿ

Որ Փարիզի հիւանդանոցներուն մէջ երկար տարիներ դայեկութեան ճիւղին վրայ աշխատած է, ամենայն դիւրութեամբ կը կատարէ դայեկութեան արհեստը. առողջապահական օրէնքներով կը զգուշացնէ թէ մայրն և թէ տղեկը վտանգաւոր հիւանդութիւններու ենթարկուելէ։

Կիներու և օրիորդներու յատուկ ամէն կարգի հիւանդութիւնները մեծ յաջողութեամբ դարմանելով, շատ անգամ ամուլ կարծուած կիներուն հաջող ըլլալու երջանկութիւնը կաւետէ. մասնագէտ է կիներու սովորական անկանոնութիւններն ու խիթերը բուժելու։

Հիւանդ կընդունի

Բշ. և Եշ. կէս օրէն վերջ, ժամը 6—9 Կ. Պոլիս, Սիրքէճի, Թրամվէյի ճամբան, Թիւ 23 իր մասնաւոր բնակարանը։

Դշ. և Շբ. կէս օրէն վերջ ժամը 8—10 Գումգաբու սթասիօնին մօտ Ջօրիֆիան դեղարանը (չորեքշաբթի ձրի, դեղարանին մէջ)։

ՋԵՐՄԱՄԻԶՈՒԹԻՒՆԸ (պլէնօռակիա—ռա)

Կարճ ժամանակի մէջ հիմնապէս բուժելու համար

Հիւանդութեան սկսած ատեն պէտք է անմիջապէս առնել Անթի պլէնէօռ (Anti-Blennorr) դեղահատներէն, որոնց անմիջական ազդեցութիւնը անհամար փորձերով հաստատուած է երեւելի բժիշկներու կողմէ։ Անթի-պլէնէօռը դուռ բուսեղէններէ բաղադրուած ըլլալով, ստամոքսը չը խանգարելէ զատ հիւանդին այժ ու կորով կուտայ և ամօթէքներուն առողջութիւնը կապահովէ։ Անթի պլէնէօռը որ համբուժութեան մէջ ալ դիւրաւ կը գործածուի 1881ի Լոնտոնի ցուցահանդէսէն արծաթեայ վկայականով գնահատուած է. մինակ կեդրոնատեղին Կ. Պոլիս Համիտիյէ Թիւրպէօիին դէմ Պ. Ն. Բանչիքի անգլիական դեղարանը։ Թիւ 190

ԼՈՆՏՈՆ ԵՒ ԼԱՆՔԱՇԻՐ

ՀՐԴԵՀԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1862ԻՆ

ԴԱՄԱԳԼՈՒԽ 2,127,500 ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ

ԳՈՐԾԱԿԱՏԱՐ ՌՒՕԼԳԸՐ ՖԻՆՑԸԼ

Հէյտէն Խան, Թիւ 2—3, Վօյվօտա փողոց, Ղալաթիա

Առաջնակարգ Ընկերութիւն մ'է սա, իր առատաձեռնութեամբ, ճշդապահութեամբ և պատուաւորութեամբ համբաւաւոր։

Քննիչ ԹԷՈՏՈՐ ՍԹԷՖԱՆՈՒ

ՈՍԿԵՐԻՉ ԳՌԻՍԹՕՖԼԸ

ՏԻԵԶԵՐԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍ 1889Ի

ԵՐԿՈՒ ՄԵԾ ՄՐՑԱՆԱԿ

ԳՈՐԾԱՐԱՆԻՆ ՆՇԱՆԸ

Եւ Գռիսթօֆլը անունը ամբողջովին գրուած, միակ երաշխաւորութիւններն են յաճախորդին համար։

ՍԵՂԱՆԻ ՍՊԱՍ ԱՐԾԱԹԱՋՕԾ ՃԵՐՄԱԿ ՄԵՏԱՂԷ

Առանց ուշադրութիւն ընելու գիներու մրցման, զոր կարելի չէ մէջի դէմ մղել առանց վար տեսակ ապրանքներու, մենք ամէն ատեն լաւ տեսակ ապրանքներ կը ստանանք և սա սկզբունքին հաւատարիմ կը մնանք, որ մեր յաջողութեան գաղտնիքն եղած է

Լաւագոյն ապրանք, կարելի եղածին չափ աժան

Յաճախորդին միտքը չի շփոթելու համար, պահած ենք նոյնպէս փէսաքէ մթութեան, այն սկզբունքը զոր անհրաժեշտ և բաւական կը համարինք, մեր արհեստին բառասնամեայ փորձառութեամբ։

Միակ երաշխաւորութիւնը յաճախորդին, մեր ապրանքներուն, ասա կցեալ գործարանի նշանը և Գռիսթօֆլը անունն է ամբողջովին գրուած։

Կ. Պոլսոյ մեր միակ ներկայացուցիչներն են Մ. Մ. Պօաթօլի եղբարք, Պօն Մառշէ, 354, Բերայի շիտակ ճամբան, ուր յաճախորդներըկատարելապէս ապահով են. ՄԵՐ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ, թէ ո և է վարնոց նիւթ չի ծախուիր իրենց, իբր ապրանք մեր վաճառատան։

ԳՌԻՍԹՕՖԼԸ և ԸՆԿ.

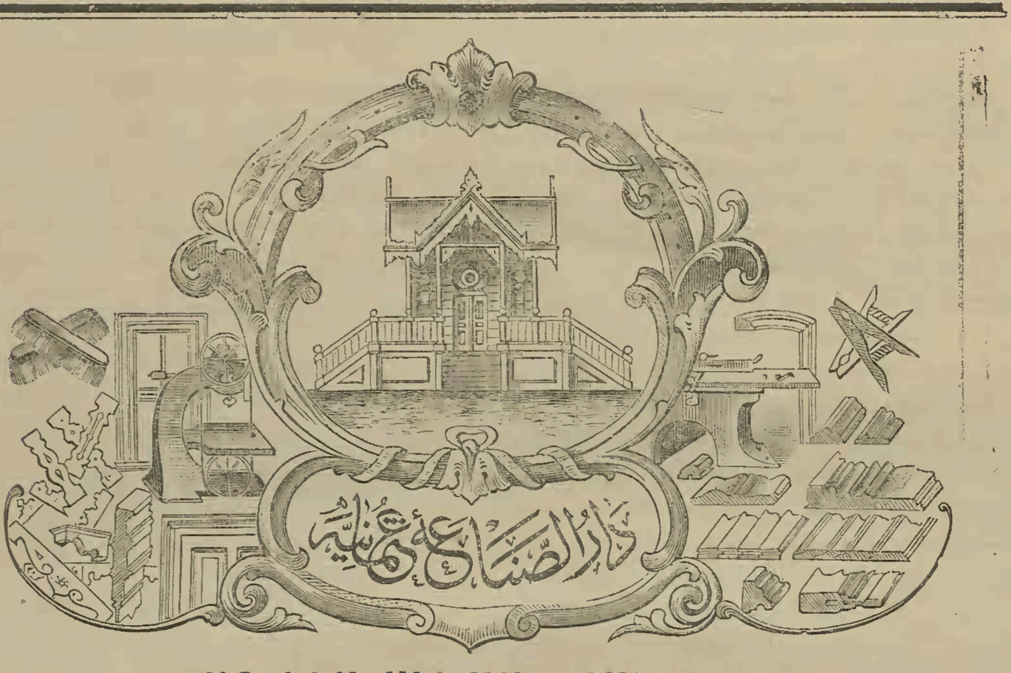

ՏԱՐ ԻՒՍ ՍԷՆԱԱՒ ՕՍՄԱՆԻԷ

Քէրէսթէ վէ Տօղրամա ֆապրիքասը վէ տէբօզիթօսու Ախըր Գաբու օտուն խէնէլէրի ծիվարընտա

Մարբու ճնըլարտա Քիւչիւք Այասօֆյա ըֆէնտի խանընտա Նօ. 1։

Սէազմա գարըսընտա Քէրէստէճիլէրտէ Նօ. 13

Խանէ ինշասը իչիւն լազըմ օլանգ հէր նէվ քէրէսթէ վէ տօղրամա վէ սաիրէ եանի կալացտան վէ եախօտ ֆապրիգա մալինտէն կէչմէ տէօշէմէլիքլէր վէ բէնտէլէնմիշ յամալը չիյտէնէ զարլամալար. հէր նէվ բասա վէ զօլթուգ սիլմէլէր վէ զարու բէրվազլարը, վէ էպնիթէնին իչ վէ տիշ Թաբաֆընա լազըմ օլան սիլմէլէր վէ օյմալար, տանթէլալար, տօղրամալար վէ ղայրիհիւմ. մէզքիւր ֆապրիգատա պուխար մաքինալարը իլէ մունթազամ վէ նէվըսսւլ տէստահեահլարտա իմալ օլունուպ, նէֆասէթ վէ զէրաֆէթը ֆէվզ էլատէսի իլէ պէրապէր, բէզապէթ զապուլ լէթմէզ տէրէճէտէ էհվէն ֆիեաթլա ֆիրուխթ օլունմագտա տըր, միւֆրէտաթը պալեատա կէօսթէրիլէն քէրէսթէ վէ տօղրամալարըն իշլէնմիշլէրի սաիր մահալտէ ֆիրուխթ օլունան խամ քէրէսթէ ֆիեաթընտան տահա էհվէն սուրէթտէ սաթըլմագտա տըր.

Մէզքիւր ֆապրիգատա ղաեէթ ճէսիմ պիր քէրէսթէ տէբօզիթօսու տախի պուլունտուղունտան, էվ եաբտըրմագ արզու իտէնլէրին պէհէմմէհալ պիր տէֆա մէզքիւր ֆապրիգաեը զիեարէթ էթմէլէրի քէնտիլէրինէ եիւզտէեիւզ նիսպէթինտէ ֆաիտէլէրի օլաճաղը պէտէհի տիր.

Մէզքիւր ֆապրիգա կէօսթէրիլէն բյան վէ նիւմունէ իւզրէ էվ ինշասընը տախի թէահիւտ էտիւպ, մալ սահիպինէ ասլա զիեան կէօսթէրմէզ։

Պունլարտան մատէ հէր նէվ էլվիսէ վէ Թահթա վէ պօեա ֆըըչալարը իլէ չամաշըր մանտալարը տախի իմալ վէ ֆիրուխթ օլունուր. 514 32—52

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻխ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	Փռ. ...	14,500,000
Պահեստի դրամ	»	21,173,000
Տարեկան հասոյթ	»	44,820,000

Ընկերութիւնք ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերք, ապրանքներ և ... կարասիներ ... և ... վաճառքներ ... սակաւ ...

572 Կ. Պոլսոյ ներկայացուցիչ ... Պ. ...

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Զինճիրլի-Գիւյու, Աթմօսֆիթ խան 12, Լ, 4

EMULSION SCOTT

ՍԳՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ

Գործարանին նշանը

աշխարհի մէջ լաւագոյն դեղն է

ԵՐԱԽԱՆԵՐՈՒ ԵՒ ՏՂԱՅՈՑ

ամէն տեսակ հիւանդութեանց համար։

Ամենէն ախորժահամ ձկան իւղն է «իբօֆօսֆիթ տը շօ է տը սուտ» ի հետ խառնուած։ Տղայք հաճոյքով կ'ուզեն ճաշակել զայն։ Բնաւ ուրիշ դեղ մը ասոր չափ ազդեցիկ չէ, բուժելու համար

ՀԻՒԾԱԽՏԸ, ԽՈՑԼԸ (սըրաճա), ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԻՒՆԸ, ԾԻՒՐՈՒՄԸ, ՄԱՆԿԱՆՑ ՈՍԿՐԱԹԵԲՈՒԹԻՒՆԸ, ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԱՏՈՒԺՈՒԹԻՒՆԸ, ԹՈՔԻ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆԸ, ՀԱԶԸ, ՀԱՐԲՈՒԽԸ, ՆԻՀԱՐՈՒԹԻՒՆԸ, և ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

կը ծախուի բոլոր դեղագործներուն և դեղավաճառներուն քով։

Գործակատար ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄՄԷՐ ԵՒ ՀԱՒՐԵԼ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՑԿԱԱ Ն և ՄԱՐՈՔԵԱՆ

Ն ՔԱՔԻ ․․ ԸՆԿ.

Մարսիլիայէ և Պաթումի միջև կանոնաւորապէս բանող

Մէնիրէլէ շոգենաւը Նովորոսիսք պիտի ուղեւորի հանդիպելով Սամսոն, Կիրասոն, Տրապիզոն և Պաթում սեպտ. 14ին իրիկուան ժամ 4ին (Ը. Ե.)։

Անատոլէ շոգենաւը ուղղակի Մարսիլիա պիտի ուղեւորի սեպտ. 21ին (Ը. Ե.)։

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղւոյ ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով,

Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »

Ողջակէն և արագ ուղեւորութիւն

Նաւուղչէքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատար ԹԻՄՈԹԷ ԲՐԳՈՒԼ

575 Մումհանէ փողոց Թ. 10

COMP. RUSSE

DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Բշ. 1/13 Օտէսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին լետ միջօրէի։

Գշ. 2/14 Աղեքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակ ժամ 2ին յետ միջօրէի, Պիրէոսի ճամբով

Դշ. 3/15 Սուրհանդակ դէպի Փոքր-Ասիոյ նաւահանգիստները մինչեւ Պաթում, առաւօտեան ժամը 11ին։

Դշ. 3/15 Սեվաստաբոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին։

Եշ. 4/16 Օտէսայի սուրհանդակ, ժամը 2ին յետ միջօրէի։

Ուր 5/17 Աղեքսանդրիոյ Սուրհանդակ, ... Սուրիոյ նաւահանգիստները երկու շաբաթը անգամ մը ժամը 4ին։

ԱԶԴ. — Սեպտ, 2 14, երեքշաբթի օրը Կ. Պոլսէն դէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող ուղեւորը Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպին Թրիբոլի, Պէյրութ, Եաֆա եւ Բոր-Սայիտ զացող շոգենաւին 563

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրբուլէ, Պօրտօյէ, Միջերկրականի և Սեւ Ծովի միջեւ բանող ...

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ռամսէս	3000	Թիպս	2500
Անպիս	3000	Նէքթիս	2400
Թէյպըը	3000	Օսայրիս	2250
Քեանոբուս	3000	Բէրա	2250
Ֆարոս	3000	Մֆինքս	2000
Օսմանլի	3000	Կասքըին	1500
Մարիօթիս	2500	Կիւյէն	1500

Դիմել առ Ֆ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ Ռեխթոլ խան

ՃԷՑՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.

568 31, Ճէյմս Սթրիթ Լիվըրբուլ

ԹԵՐԹՕՆ «ՄԱՍԻՍ»Ի (1)

ԹԱՔՈՒՆ ՎԻՇՏ ՄԸ

ՊԵՌՆԱՌ ՏԸՌՕՆ

Ա

ՓՈԹՈՐԻԿԸ ԵՒ ՃԱՄԲՈՐԴՆԵՐԸ

Գիշեր էր. փոթորկին դեւը իր մութ թեւերը տարածած էր երկրիս վրայ։

Սեւ սեւ ամպեր կը գլորէին երկնքին երեսը սարսափելի աեսքով մը... անձրեւը կը տեղար հեղեղի պէս... Կարծես երկնքին սահանքները բացուած էին նոր ջրհեղեղի մը համար։

Ցուրտ և խստաշունչ քամին կը փչէր մռնչելով և անձրեւին խոշոր կաթիլները կը զարնէր կառքի մը պատուհաններուն, որ կը յառաջանար, այնչափ արագ որչափ կը ներէր իրեն այս անողորմ մրրիկը։

Կառքին պատուհանները գոցուած էին, այնքան ամուր, որ ներսէն լոյսի շող մը իսկ չէր արձակուեր դուրս. բայց սակայն լոյս էր ներսը։

Կառքին գագաթէն կախուած կանթեղ մը իր լոյսը կարձկէր հոն գտնուող երեք հոգիի վրայ։

Այս երեքէն, ամենէն տարիքոտը գրեթէ յիսուննոց մարդ մը կերեւնար, ամէն կերպով աշխարհիկ մարդ մը։ Իր գորշ մազերը, լայն ու բարձր ճակտի մը վրայ դէպ ի վեր սանտրուած, երկու պաղ աչքերը, թափանցող ու մութ և ղետեղուած թաւ յօնքերու տակ, որ կոր քիթի մը վերեւ կը միանային իրարու, անհաճոյ կամ աւելի չարագուշակ դիմագծութիւն մը կուտային իրեն։ Սառնձիւն առնուելով, իր դիմագիծերը անհաճոյ չէին, բայց ցուրտ և խիստ կարծրութիւնը իր կծկուած շրթներուն, և աչքերուն անգութ և խորամանկ արտայայտութիւնը, անմիջապէս հեռացնել կուտային իրմէ վստահութեան ամէն զգացում։ Գլխարկը դէմքին վրայ հակած էր և խիստ երկայն կրկնոց մը կը ծածկէր զայն գլխէն մինչեւ ոտքերը։ Ցայտնի կերեւէր թէ բարձր դասի մը կը վերաբերէր այս մարդը որ աւելի երկիւղալի երեւոյթ մը ունէր քան թէ համակրելի։

Երկրորդ անձը գեղատի աղջիկ մըն էր, ի՛լ թարմութեամբ և գեղով, որ հակապատկեր մը կը ձեւացնէր այս դաժան ու խիստ մարդուն հետ։ Կարծես իր գեղեցիկ ու գողարիկ դէմքը մինակ ժպտելու համար եղած էր. միայն այս պահուս թեթեւ ամպ մը կը մթագնէր այդ ճակատը երբ մանուանգիլ աչքերը կը դարձնէր երրորդ անձնաւորութեան վրայ։

Այս վերջինը անչուշտ կին մըն էր, բայց այնքան փաթթուած էր հագուստներուն մէջ, որ դէմքին և ոչ մէկ գիծը կերեւար։ Գլուխը կուրծքին վրայ կիյնար և պզտիկ ու նուրբ թաթիկները անփութօրէն կը հանգչէին ծնգուըներուն վրայ։ Իր հագուստները ճոխ էին և իր ամբողջ անձին շնորհալիր ու վայելուչ ձեւը կը ցուցնէին թէ աշխարհիկ կին մըն էր ան։

Երեքն ալ լուռ էին։ Մերթ ընդ մերթ մարդուն խիստ դիմագծութիւնները ջղագրգռական պրկումներ կունենային, որպէս թէ քամենլի մտածումներ յուզէին անոր միտքը։ Դեռատի աղջկան, որ մտերիմ սննեկապանուհի մը ըլլալ կերեւար, անհանգիստ ակնարկներ կը նետէր հագուստներուն մէջ փաթթուած անձին վրայ. բայց անոնցմէ և ոչ մէկը կը խօսէր։

Այս միջոցին, փորկեանէ փարկեան կը սաստկանար փոթորիկը. հիւսիսային հովը երկթալով կը խառնէր և կը շարունակէր կառքին զարնել կատաղութեամբ անձրեւին տատաններն։

Մութը երթալով կը շատնար ու քիչ յետոյ բնութիւնը կը ծածկուէր աղջամղջային խաւարի մը տակ։

Ամպերը, որ կը բերէին այդ մրրիկը, թանձրացան, սեւցան և քիչ յետոյ երկինք ու գետին զտնուեցան միեւնոյն սեւ պատանքին մէջ։

Կառքը կը յառաջանար միշտ փոթորկին մէջէն, խորդուբորդ և անխնայէ գծուած փողոցներէ անցնելով. տուներու հոգմարդները, հովէն շարժուելով մեծ շչինկոց կը հանէին. մարդիկ տուներնին քաշուած, կը հարցնէին զարմանքով, թէ ուր կրնայ երթալ ասանկ ահաւոր օդի մը, մինչդեռ կառքը կանցնէր արընթաց իրենց առջեւէն։ Վերջապէս, քաղաքը շատ, շատ հեռու մնաց իր օձապտոյտ և անհաւասար ճամբաներով և անծայրածիր դաշտը պարզուեցաւ կառքին ու ճամբորդներուն առջեւ։

Ու միշտ միշտ կը յառաջանային անոնք ու մրրիկը կը սաստկանար տակաւ։

Ցանկարծ, փայլակ մը երեւցաւ, լոյսի անհուն սիւղի մը նման, և որուն յաջորդեց որոտում մը, այնքան ուժգին, որ կարծես թէ համայն աշխարհ խոյն պիտի փշրուէր։

Դեռատի աղջիկը սուքի ելաւ խղդուկ ճիչ մը արձկելով. միեւնոյն ատեն կառքը կեցաւ և կառապանին գլուխը երեւցաւ դռնակին առջեւ։

—Պ. Կոմս, ըսաւ կառքին մէջ գտնուող մարդուն, անկարելի է որ ասկէ աւելի առաջ երթանք այս գիշեր։ Ցախատանը ճիշդ մեր դէմն ըլլալով, կառքը դէպ ի հոն քշելը կրնայ վտանգաւոր ըլլալ։

—Ուրու հոգ, ըսաւ Կոմսը, յառա՛ջ քշէ։

Կառապանը գոցեց դռնակը և մտրակից ձիերը։

Քանի մը վայրկեան խօլ արշաւ մը ըրին. յանկարծ նորէն փայլակ մը տեսնուեցաւ, առջինին չափ շլացուցիչ և սարսափելի, որուն յաջորդեց այնքան սաստիկ որոտում մը, որ կարծես երկիրը հիմերէն խախտեցաւ։

Ձիերը կեցան, կայծակնահար եղածի պէս, ու յետոյ նորէն սկսան վազել այնքան արագ, որ կառապանը իր ձեռքերուն բոլոր ուժին պէտք ունեցաւ զանոնք ուղիղ ճամբուն մէջ պահելու համար։

(Շարունակելի)

Արտօնատէր Կ. Ս. ԽԻԹԻՒՃԵԱՆ